

Kaupparekisteri
Handelsregistret

Saapumispäivä
Ankomstdag 26.03.2024

Verohallinnosta saapuneet tiedot
Uppgifter inkomna från skatteförvaltningen

Yrityksen tiedot
Företagets uppgifter

Yritys- ja yhteisötunnus Företags- och organisationsnummer 0185505-1	Tilinpäätöksen kausi Bokslutsperiod <u>01.01.2023</u> - <u>31.12.2023</u>
--	---

Konsernitiedot
Koncernuppgifter

Tilinpäätös sisältää konsernitilinpäätöksen
Bokslutet omfattar ett koncernbokslut

Tilinpäätös ei sisällä konsernitilinpäätöstä
Bokslutet omfattar inte koncernbokslutet

Konsernitilinpäätöstieto näytetään asiakkaan ilmoittamalla tavalla
Koncernbokslutsuppgiften visas på det sätt som kunden har anmält

Osuuskauppa Maakunta

TILINPÄÄTÖS & TOIMINTA- KERTOMUS

1.1.–31.12.2023

Y-tunnus 0185505-1
Kotipaikka Kajaani

Osuuskauppa Maakunta
0185505-1

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 2023

SISÄLLYSLUETTELO

	SIVUT
HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	1-7
TULOSLASKELMA	8
TASE	9
RAHOITUSLASKELMA	10
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	11-17
TUNNUSLUVUT JA NIIDEN LASKENTAKAAVAT	18
HALLITUKSEN YLIJÄÄMÄN KÄYTTÖEHDOTUS	19
TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET	19
LUETTELO KIRJANPIDOISTA JA AINEISTOISTA	20

S-ryhmän kehitys 1.1. – 31.12.2023

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) tytäryhtiöineen. S-ryhmän veroton vähittäismyynti vuonna 2023 oli 14 208 miljoonaa euroa, jossa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 5,5 prosenttia.

S-ryhmän veroton vähittäismyynti	Milj. €	+/- % ed.v.
liiketoiminta-alueittain		
Prisma*	4 655	+7,7
S-market	4 518	+9,0
Sale	776	+4,1
Alepa	446	+4,3
Muu marketkauppa	42	-4,6
Marketkauppa yhteensä*	10 438	+7,6
Liikennekauppa	2 171	-4,7
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	270	+4,2
Matkailu- ja ravitsemiskauppa*	814	+11,5
Auto- ja autotarvikekauppa	479	+3,6
Muut	37	+3,7
S-ryhmä yhteensä*	14 208	+5,5

*Sisältää lähialueiden (Viro) vähittäismyyntin

S-ryhmässä oli joulukuun lopussa 2 007 toimipaikkaa, kun niitä oli 1 984 edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Alueosuuskauppoja oli 19 ja paikallisosuuskauppoja kuusi.

S-ryhmän bonusjärjestelmään kuuluviin osuuskauppoihin liittyi vuoden 2023 aikana 113 780 uutta asiakasomistajaa. Osuuskauppojen jäsenmäärä oli vuoden lopussa 2 577 010. Rahallista etua maksettiin asiakasomistajille alla esitetyn taulukon mukaisesti:

Rahalliset edut asiakasomistajille 1.1. - 31.12.2023	Milj. €
Bonus	449
Maksutapaetu	14
Osuuspääoman korko	3
Ylijäämän palautus	64
Yhteensä	529

S-ryhmän investoinnit olivat 667 miljoonaa euroa, kun ne edellisvuonna olivat 557 miljoonaa euroa.

S-ryhmän yhteenlaskettu konsolidoimaton tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 474 miljoonaa euroa voitollinen, kun tulos edellisenä vuonna oli 314 miljoonaa euroa.

Osuuskauppojen yhteenlaskettu tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 401 miljoonaa euroa voitollinen, kun se edellisenä vuonna oli 309 miljoonaa euroa. SOK-yhtymän tulos ennen veroja (IFRS) oli 73 miljoonaa euroa voitollinen, kun se edellisenä vuonna oli 5 miljoonaa euroa voitollinen.

Osuuskauppa Maakunnan toimintaympäristön kehitys ja riskit

Osuuskauppa Maakunnan vuoden 2023 toimintaympäristössä muutokset olivat maltillisia. Koronapandemian jälkeinen paluu normaaliin vahvisti matkailu- ja ravitsemiskauppaa kasvattaen sekä liikevaihtoa että tulosta. Voimakas inflaation kasvu, jonka yhtenä osatekijänä oli Venäjän hyökkäys Ukrainaan, heikensi selkeästi kotitalouksien ostovoimaa. Heikentynyt ostovoima näkyi etenkin käyttötavarakaupassa, jossa tulos heikentyi vuoteen 2022 verrattuna. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla myös päivittäistavarakaupassa oli havaittavissa asiakkaiden ostokäyttäytymisessä siirtymistä edullisempiin tuotevaihtoehtoihin. Vuoden 2023 loppupuolella Kesko avasi Paltamoon uuden K-marketin. Muutoin Maakunnan kilpailukentässä ei vuonna 2023 tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Pitkällä aikajänteellä Maakunnan riskit liittyvät edelleen väestömäärän supistumiseen, väestön ikääntymiseen ja keskimääräistä alempaan ostovoiman määrään asukasta kohden. Lisäksi työvoiman saatavuudessa on näköpiirissä haasteita kaikilla toimialoilla.

Osuuskauppa Maakunnan taloudellinen asema ja tulos

Osuuskauppa Maakunnan liikevaihto toteutui 215,5 miljoonan euron suuruisena. Liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 13,3 miljoonaa euroa (6,6 %). Liikevaihto kasvoi polttonestetoimialaa lukuun ottamatta kaikilla toimialoilla.

Vuoden 2023 ylijäämä rahoituserien jälkeen oli 9,5 miljoonaa euroa (4,4 % liikevaihdosta). Ylijäämä kasvoi edellisestä vuodesta 1,0 miljoonaa euroa. Edellisen vuoden ylijäämä oli 4,2 prosenttia liikevaihdosta.

Sijoitetun pääoman tuotto oli 10,8 prosenttia ja omavaraisuusaste 80,3 prosenttia. Edellisenä vuonna sijoitetun pääoman tuotto oli 10,5 prosenttia ja omavaraisuusaste 80,1 prosenttia.

Taloudellisen aseman kehitystä kuvaavat tunnusluvut ilmenevät tilinpäätöksen liitetiedoista.

Ympäristöasiat

Ympäristöasioissa Osuuskauppa Maakunta noudattaa kestävä kehityksen periaatteita ja on sitoutunut S-ryhmän keväällä 2020 julkaistuun ilmastotavoitteeseen. Kunnianhimoisen tavoitteen mukaisesti ilmastopäästöjä vähennetään 90 prosenttia vuoden 2015 tasosta vuoden 2030 loppuun mennessä. Vuonna 2025 toiminnan on tarkoitus olla hiilinegatiivista eli sitoa ilmasta enemmän hiiltä kuin sinne tuottaa. Toiminnassa, hankinnoissa,

kiinteistöjen ylläpidossa ja rakentamisessa pyritään mahdollisimman hyvään energiatehokkuuteen hyödyntäen uusinta teknologiaa ja ohjeistuksia sekä käyttämään uusiutuvaa energiaa.

Osuuskauppa Maakunnalla on toiminnassa seitsemän aurinkosähkövoimalaa, jotka sijaitsevat Prismassa ja ABC Lohtajan liikenneasemalla sekä Suomussalmen, Kuhmon, Hyrynsalmen, Komiahon ja Vuokatin S-marketteissa. Aurinkovoimalat tuottavat merkittävän osan kyseisten toimipaikkojen sähköenergiasta. Yhteensä noin 3300 aurinkopaneelia sisältävät järjestelmät tuottavat noin 50 sähkölämmitteisen omakotitalon vuotuisen kulutuksen verran päästötöntä sähköenergiaa. S-ryhmän sähköenergiaa toimittavan S-voiman sähköntuotannosta noin 80 prosenttia on tuulivoimaa.

Kaikkien toimipaikkojen valaistus on pääosin uudistettu energia-
tehokkaammaksi led-valaisimilla. Toimipaikkojen talotekniikan järjestelmien ja lämmöntalteenoton tehostaminen on sisällytetty myymälöissä tehtävien toiminnallisten ja teknisten uudistusten yhteyteen. Kaikki kiinteistöt ovat kulutusseurantajärjestelmän piirissä.

Vuoden 2023 aikana kylmäjärjestelmiä uudistettiin ja rakennettiin energiatehokkaiksi hiilidioksidijärjestelmiksi kahdessa S-marketissa (Vuokatti ja Hyrynsalmi). Jo aiemmin vastaavat uudistukset on tehty kahdessatoista myymälässä. Viimeiset kolme myymälää on tavoitteena uudistaa vuoden 2024 aikana.

Liiketoiminnassa syntyvät jätteet lajitellaan toimipaikoissa ympäristön-
suojeleuhjeiden mukaisesti. Asiakkaiden osallistumista omien jätteiden asianmukaiseen käsittelyyn ja kierrätykseen helpottavat seitsemän marketin yhteydessä toimivat lajiteltujen jätteiden keräyspisteet.

Sähköautojen ABC latausasemaverkoston laajennettiin vuoden 2023 aikana kolmeen toimipaikkaan (S-market Paltamo, S-market Puolanka ja Sale Vuolijoki). Latausasemaverkosto kattaa kaikki Kainuun kunnat lukuun ottamatta Ristijärveä. Latausasemaverkostossa on yhteensä 88 latauspistettä. Kaikilla asemilla voi ladata enimmillään 150 kW teholla. Vuoden 2024 aikana verkostoa tullaan kehittämään kasvattamalla lataustehoa osassa asemia.

Liikevaihdon kehitys toimialoittain

Osuuskaupan 215,5 miljoonan euron liikevaihdosta 1,2 miljoonaa euroa oli vuokra- ja muita palvelutuottoja. Loppuosa jakaantui toimialoittain seuraavasti (suluissa kehitys edellisestä vuodesta):

- päivittäis- ja käyttötavarakauppa	159,6 M€	(+ 8,3 %)
- polttonestekauppa	36,8 M€	(- 5,0 %)
- matkailu- ja ravitsemiskauppa	17,9 M€	(+ 19,3 %)

Investoinnit ja käyttöomaisuuden myynnit

Tilikauden suoriteperusteiset investoinnit olivat 10,1 miljoonaa euroa (4,7 prosenttia liikevaihdosta). Vuonna 2022 investoinnit olivat 13,0 miljoonaa euroa (6,4 prosenttia liikevaihdosta).

Vuonna 2023 tehtiin Prisman ravintolamaailman ja liiketilojen muutos, jossa Pizza & Buffa, Hesburger ja Kaema Cafe saivat uudet toimitilat Prisma-keskuksessa. Samalla Prisman infon ja S-Pankin asiakaspalvelupisteen tilat uudistettiin. S-market Vuokattiin ja S-market Hyrynsalmelle tehtiin mittavat investoinnit energiatehokkuuden parantamiseen. ABC-latausasemaverkosto laajennettiin koko Kainuun kattavaksi rakentamalla kolme uutta sähköautojen latausasemaa. Lisäksi toimipaikkaverkostossa toteutettiin useita pienempiä korjaus- ja uudistusinvestointeja.

Olenaisia käyttöomaisuuden myyntejä ei ollut (50 T€).

Maksuvalmius ja rahoitus

Maksuvalmius oli koko vuoden hyvä. Nettorahoituskulut suhteessa liikevaihtoon olivat +0,3 prosenttia, kun ne edellisenä vuonna olivat +0,01 prosenttia. Osuuskaupan likvidit varat olivat vuoden lopussa 16,3 miljoonaa euroa, kun ne edellisen vuoden lopussa olivat 9,4 miljoonaa euroa.

Asiakasomistajuus

Vuoden aikana Osuuskauppa Maakuntaan liittyi 1 367 uutta asiakasomistajaa. Vuoden 2023 lopussa asiakasomistajia oli yhteensä 35 440, joka on 338 enemmän kuin vuotta aiemmin. Bonusmyynti oli 184,0 miljoonaa euroa, jossa on lisäystä edelliseen vuoteen 11,0 miljoonaa euroa. Bonusmyynnin osuus kokonaismyynnistä oli 70,6 prosenttia. Kainuulaistalouksista 83,3 prosentilla on S-Etukortti. Jäsentaloudet saivat Bonuksia yhteensä 7,1 miljoonaa euroa, joka on 0,6 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Osuuksien pääasiallisia määryksiä

Osuuskunnalla on yksi osuuslaji. Osuuksiin ei liity erityisehtoja. Osuuskunnan osuudet jakautuvat osuuslajeittain seuraavasti:

	2023		2022	
	kpl	€	kpl	€
Osuudet / Osuuspääoma	35 440	3 150 983	35 102	3 150 983

Osuuspääoma koostuu jäsenten maksamien osuuspääomaan kirjattujen osuusmaksujen yhteenlasketusta määrästä osuuskauppaan. Vuoden 2015 alusta lähtien sekä jäseneksi liittyneiden että takaisin maksetut osuusmaksut on kirjattu sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon sisältyvään osuusmaksurahastoon.

Tilikauden aikana on palautettu osuuskunnan sääntöjen mukaisesti eronneille tai erotetuille jäsenille heidän maksamansa osuusmaksut välittömästi. Palautettujen osuusmaksujen lukumäärä oli 1 029 kpl ja osuus kaikista osuuksista 2,9 prosenttia. Palautettuja osuusmaksuja vastaavat osuudet on mitätöity. Osuudesta maksettu vastike vastaa jäsenen eroamishetkellä kertynyttä osuusmaksua, joka täyteen maksaneilla jäsenillä on 100 euroa. Palautettujen osuusmaksujen yhteismäärä oli 100 174,66 euroa.

Asiakasomistajien kokonaislukumäärä 31.12.2023 oli 35 440, jossa on lisäystä edellisvuoteen verrattuna 1,0 prosenttia.

Henkilöstö

Vuoden 2023 lopussa Osuuskauppa Maakunta työllisti suoraan 501 henkilöä, joka on 27 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Henkilöstöstä on kokoaikaisia 22,2 prosenttia ja osa-aikaisia 77,8 prosenttia. Henkilöstö jakautui toimialoille seuraavasti:

- päivittäis- ja käyttötavarakauppa	340
- matkailu- ja ravitsemiskauppa	142
- muu palvelutoiminta	19

Suoriteperusteiset palkat olivat 15,9 miljoonaa euroa, kun edellisenä vuonna ne olivat 14,4 miljoonaa euroa ja toissa vuonna 13,8 miljoonaa euroa. Koko henkilöstö on tulospalkkauksen piirissä. Henkilöstön keski-ikä oli vuoden lopussa 35,7 vuotta.

Henkilöstötutkimusyhtiö Eezy Flow myönsi Osuuskauppa Maakunnalle Suomen innostavimmat työpaikat-tunnustuksen syksyllä 2023 tehdyn työyhteisötutkimuksen perusteella.

Operatiiviset tulokset toimialoittain

Toimialojen ja tulosyksiköiden operatiiviset tulokset on laskettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kuitenkin niin, että sisäinen korkokanta on 1,3 prosenttia.

Päivittäis- ja käyttötavarakaupan operatiivinen tulos oli 5,1 miljoonaa euroa, joka on 3,2 prosenttia liikevaihdosta. Vuonna 2022 operatiivinen tulos oli 4,8 miljoonaa euroa (3,3 prosenttia liikevaihdosta).

Poltoneste- ja sähkölatauskaupan operatiivinen tulos oli 0,9 miljoonaa euroa, joka on 2,4 prosenttia liikevaihdosta. Vuonna 2022 tulos oli 1,5 miljoonaa euroa (4,0 prosenttia liikevaihdosta).

Matkailu- ja ravitsemiskaupan operatiivinen tulos oli 1,3 miljoonaa euroa, joka on 7,2 prosenttia liikevaihdosta. Vuoden tulos oli 0,5 miljoonaa euroa (3,1 prosenttia liikevaihdosta).

Toimintaympäristön kehitys

Toimintaympäristön volatiilisuus jatkuu ja kasvaneet geopoliittiset jännitteet ovat varjostaneet taloutta koko vuoden ajan niin maailmalla, Euroopassa kuin Suomessa. Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen ja Lähi-idän konflikti lisäävät globaalisti epävarmuutta talouden näkymistä ja tulevasta kehityksestä.

Suomen taloudessa oli alkuvuodesta vielä varsin suotuisiakin merkkejä, kun työllisyys oli korkealla tasolla ja pandemian jälkeen erityisesti palveluille riitti kysyntää. Loppuvuotta kohden talouden yleiskuva alkoi rakentamisen hyytymisen vanavedessä synkentyä nopeasti ja Suomi lähti vuoteen 2024 taantumassa. Kuluvana vuonna talouden odotetaan kuitenkin yleisesti piristyvän muun muassa inflaation hidastumisen, ennakoitujen korkojen laskun ja kotitalouksien tulokehityksen parantaessa ostovoimaa.

Tilastokeskuksen mukaan kuluttajahinnat kohosivat Suomessa keskimäärin 6,2 prosenttia vuonna 2023. Kuluttajahintojen nousu on hidastunut selvästi alkuvuoden huippulukemista. Inflaatiota on hidastanut erityisesti energian, öljyn ja muiden raaka-aineiden hintojen lasku. Myös elintarvikkeiden hintojen nousu on hidastunut jo useita kuukausia peräkkäin. Valtiovarainministeriö arvioi joulukuun ennusteessaan Suomen inflaation jatkavan edelleen hidastumista kahteen prosenttiin vuonna 2024. Inflaation odotetaan painuvan alle kahden prosentin vuosina 2025 ja 2026.

Valtiovarainministeriön mukaan Suomen bruttokansantuote (BKT) supistui 0,5 prosenttia vuonna 2023. Korkea korkotaso ja hintojen nousu kurittivat kuluttajien ostovoimaa ja kasvattivat yritysten kustannuksia. Vaikutukset näkyivät niin yksityisen kulutuksen kuin koko talouden heikossa kehityksessä. Kuluvana vuonna suhdanteen odotetaan kääntyvän jälleen suotuisammaksi ja Suomen BKT:n kasvavan 0,7 prosenttia. Kasvu vauhdittuu 2,0 prosenttiin vuonna 2025 ja 1,6 prosenttiin vuonna 2026.

Kuluttajien ostovoiman heikentyminen vaikutti myös Suomen vähittäiskauppaan, jossa myynnin volyyymi jäi hieman edellisvuotta matalammaksi.

Matkailu- ja ravitsemisalaa vaikeuttavat vähittäiskaupan tavoin kuluttajien heikentynyt ostovoima ja Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset.

Alkaneen vuoden näkymät

Vuoden 2024 näkymät ovat erityisesti alkuvuoden osalta haastavat ja ilmassa on paljon epävarmuuksia. Talouden yleinen heikentyminen, kasvaneet kustannukset ja tulevaisuuden epävarmuudet lisäävät kuluttajien ja yritysten varovaisuutta. Taantumasta ei kuitenkaan odoteta

pitkäkestoista. Pidemmällä aikavälillä inflaatio on hidastumassa ja myös korkojen odotetaan kääntyvän laskuun, mikä parantaa kotitalouksien ostovoimaa. Suomen BKT:n uskotaan kääntyvän kasvuun jo kuluvan vuoden aikana.

Kansalaisten epävarmuus tulevasta kehityksestä näkyy alkaneena vuonna heikkona luottamuksena niin omaan kuin Suomen talouteen, mikä osaltaan saattaa vaimentaa kulutuskysyntää. Lisäksi työmarkkinoiden turbulentsisuus tuo omat haasteensa alkuvuodelle.

Matkailu- ja ravitsemiskaupan osalta alkuvuoden kysynnän odotukset ovat paremmat kuin edellisenä vuonna. Hotellien liikevaihdon odotetaan kehittyvän positiivisesti korkeamman keskihinnan ja käyttöasteen kautta. Ravitsemiskaupassa kysynnässä nähdään hieman heikentymistä verrattuna edelliseen vuoteen. Matkailu- ja ravitsemiskaupan kysyntää ja myynnin kasvua hidastavat edelleen koronarajoitusten heikentämä talous sekä Venäjän hyökkäyssodan mukanaan tuomat vaikutukset. Henkilöstön saatavuus on kaikilla toimialoilla hieman parantunut.

Liikeliikkeen ennakoitaan laskevan vuonna 2024 edelliseen vuoteen verrattuna, mutta säilyvän edelleen hyvällä tasolla. Liikeliikkeen vaikuttavat yleisesti taloudellisen tilanteen suunta, inflaation ja kuluttajien ostovoiman kehitys sekä investoinnit ja kustannuskehitys.

Investointeihin on vuodelle 2024 varattu 9,3 miljoonaa euroa. Pääkohteina investoinneissa ovat Break Sokos Hotel Vuokatin sekä Puolangan, Ristijärven ja Kuhmo Koulukadun S-markettien uudistukset.

TULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
	Liite		
Liikevaihto	1	215 526 726,52	202 250 653,61
Liiketoiminnan muut tuotot	2	152 384,49	16 970,61
Materiaalit ja palvelut	3		
Ostot tilikauden aikana		159 942 858,36	152 669 231,60
Varastojen muutos		879 503,28	-1 058 978,45
Ulkopuoliset palvelut		1 272 348,53	1 178 934,48
		162 094 710,17	152 789 187,63
Henkilöstökulut	4		
Palkat ja palkkiot		15 881 993,70	14 424 115,48
Henkilösivukulut		3 532 402,95	3 380 621,69
		19 414 396,65	17 804 737,17
Poistot ja arvonalentumiset	5	7 453 764,90	6 424 432,88
Toimitilavuokrat		364 045,76	376 132,84
Muut kulut		17 525 522,14	16 627 576,45
Liiketoiminnan muut kulut	6,7,8	17 889 567,90	17 003 709,29
Liikelylijäämä		8 826 671,39	8 245 557,25
Rahoitustuotot ja -kulut	9	654 853,83	232 645,07
Ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		9 481 525,22	8 478 202,32
Tilinpäätössiirrot	10		
Poistoeron muutos		-1 503 737,33	-1 945 945,87
Tuloverot	11	-1 461 099,34	-1 210 242,64
Tilikauden ylijäämä		6 516 688,55	5 322 013,81

TASE

	Liite	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	12	1 126 359,52	1 172 815,00
Aineelliset hyödykkeet	13	72 157 407,78	69 906 191,51
Sijoitukset	14		
Muut sijoitukset		9 537 388,95	9 170 388,95
		<u>82 821 156,25</u>	<u>80 249 395,46</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	15	9 888 336,37	10 767 839,65
Lyhytaikaiset saamiset	16	5 051 394,27	4 386 073,64
Rahoitusarvopaperit		4 964 013,82	4 981 852,01
Rahat ja pankkisaamiset		11 292 841,30	4 429 445,72
		<u>31 196 585,76</u>	<u>24 565 211,02</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>114 017 742,01</u>	<u>104 814 606,48</u>
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osuuspääoma	17	3 150 983,04	3 150 983,04
Muut rahastot			
Vararahasto		4 301 000,00	4 301 000,00
Muut rahastot		67 935 103,06	62 753 996,12
Tilikauden ylijäämä		6 516 688,55	5 322 013,81
		<u>81 903 774,65</u>	<u>75 527 992,97</u>
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	18	12 020 819,71	10 517 082,38
PAKOLLISET VARAUKSET	19	125 129,99	475 090,24
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma	20	28 049,88	26 549,88
Lyhytaikainen vieras pääoma	21	19 939 967,78	18 267 891,01
		<u>19 968 017,66</u>	<u>18 294 440,89</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>114 017 742,01</u>	<u>104 814 606,48</u>

RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikevoitto	8 826 671,39	8 245 557,25
Oikaisut liikevoittoon (1)	7 100 768,05	6 102 602,21
Käyttöpääoman muutos (2)	1 696 101,16	-1 657 865,43
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah.eriä ja veroja	17 623 540,60	12 690 294,03
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-11 743,59	-69 112,09
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	383 709,18	54 743,36
Maksetut tuloverot	-1 350 978,29	-1 939 328,33
Liiketoiminnan rahavirta	16 644 527,90	10 736 596,97
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-9 624 944,23	-12 342 814,29
Investoinnit muihin sijoituksiin	-367 000,00	-456 167,56
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	50 070,15	1 914,00
Luovutustulot muista sijoituksista	0,00	90,00
Saadut osingot investoinneista	282 888,24	245 661,18
Investointien rahavirta	-9 658 985,84	-12 551 316,67
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	0,00	-1 166 500,00
Osuusmaksujen lisäys (+) / vähennys (-)	24 955,33	8 581,71
Maksetut osuuspääoman korot	-164 940,00	-165 265,00
Rahoituksen rahavirta	-139 984,67	-1 323 183,29
Rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)	6 845 557,39	-3 137 902,99
Rahavarat tilikauden alussa	9 411 297,73	12 549 200,72
Rahavarat tilikauden lopussa	16 256 855,12	9 411 297,73
Oikaisut liikevoittoon (1)		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja tappiot (+)	-3 036,60	-1 920,91
Poistot ja arvonalentumiset	7 453 764,90	6 424 432,88
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-349 960,25	-319 909,76
	7 100 768,05	6 102 602,21
Käyttöpääoman muutos (2)		
Liikesaamisten muutos	-775 441,68	-863 996,56
Vaihto-omaisuuden muutos	879 503,28	-1 058 978,45
Korottomien velkojen muutos	1 592 039,56	265 109,58
	1 696 101,16	-1 657 865,43

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on fifo-periaatteen mukaisesti merkitty taseeseen hankintahinnasta aiheutuneiden välittömien menojen tai jälleenhankintamenojen tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä alinta arvoa käyttäen.

Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen välittömien menojen mukaiseen hankintamenuon ja poistot on tehty tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ilmenevällä tavalla.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat käyttöomaisuuden alkuperäiseen hankintamenuon ja arvioituun taloudelliseen pitoaikaan. Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Rakennukset	15 - 35 v.
Sokos Hotel Vuokatin rakennus	40 v.
Rakennuksen koneet ja laitteet	10 - 15 v.
Myymäla- ja konttorikalusto	6 v.
Ravintolakalusto	5 v.
Hotellikalusto	7 v.
Moottoriajoneuvot	5 v.
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 10 v.
Huoneistojen peruseränusmenot	7-15 v.
Muut aineelliset hyödykkeet	10 v.
ATK-ohjelmat	3 v.

Poistot on laskettu kohteen käyttöönottajankohtaa seuraavan kuukauden alusta.

Irtaimesta käyttöomaisuudesta on tehty edellisvuoden tapaan elinkeinoverotuksessa poistot noudattaen poistojen verohuojennuslain sallimaa 50% enimmäispoistoprosenttia.

Vuokratulut

Toimitilojen vuokrat esitetään tuloslaskelmassa toimitilavuokratuloina. Kalusto- ja muut leasingvuokrat esitetään muina liiketoiminnan muina kuluina

Eläkejärjestelyt

Eläkevastuut on vakuutettu ulkopuolisessa eläkevakuutusyhtiössä.

Johtoryhmälle on otettu lisäeläkevakuutus, joka mahdollistaa eläkkeelle jäämisen 63 vuotiaana.

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on laadittu kirjanpitolautakunnan yleisohjeen 31.1.2007 mukaista epäsuoraa rahoituslaskelmamuotoa noudattaen.

Johdannaissopimukset

Viimeinen koronvaihtosopimus päättyi vuonna 2022.

Saamiset ja Velat

Saamiset merkitään taseeseen nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon.

Velat merkitään nimellisarvoon tai jos velka on indeksiin tai muuhun vertailuperusteeseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

	2023	2022
TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT		
1. Liikevaihto toimialoittain		
Päivittäis- ja erikoistavarakauppa	159 586 666,24	147 251 838,84
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	17 883 291,45	14 989 545,29
Polttoainekauppa	36 819 355,74	38 741 193,39
Vuokratuotot ja palvelutuotot	1 237 413,09	1 268 076,09
Yhteensä	215 526 726,52	202 250 653,61
2. Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	3 036,60	1 920,91
Vahingonkorvaustuotot	14 872,39	1 464,14
Vuokratuotot	216,12	177,41
Muut	134 259,38	13 408,15
Yhteensä	152 384,49	16 970,61
3. Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	159 942 858,36	152 669 231,60
Varastojen muutokset	879 503,28	-1 058 978,45
Ulkopuoliset palvelut	1 272 348,53	1 178 934,48
Yhteensä	162 094 710,17	152 789 187,63
4. Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	15 881 993,70	14 424 115,48
Eläkekulut	2 938 196,83	2 823 831,78
Muut henkilösivukulut	594 206,12	556 789,91
Yhteensä	19 414 396,65	17 804 737,17
Henkilöstön lukumäärää koskevat liitetiedot on esitetty kohdassa 23.		
5. Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	7 453 764,90	6 424 432,88
Yhteensä	7 453 764,90	6 424 432,88
Poistojen ja poistoeron muutosten tase-eräkohtainen erittely sisältyy taseen liitetietojen pysyvien vastaavien ja tilinpäätössiirtojen kertymän erittelykohtiin.		
6. Liiketoiminnan muut kulut		
Kiinteistö- ja toimitilakulut	5 894 893,09	5 668 587,00
Kalusto- ja tarvikkeet	1 395 284,50	1 297 914,49
Tietoliikennekulut	3 946 718,93	3 678 449,81
Markkinointikulut	3 129 329,73	3 117 083,41
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	1 027 619,65	826 166,39
Hallintokulut	1 052 233,99	1 059 382,29
Myyntikulut	903 599,00	831 868,35
Muut liikekulut	175 843,25	148 124,71
Yhteensä	17 525 522,14	16 627 576,45
Toimitilavuokrat on esitetty omana eränään tuloslaskelmassa		
7. Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastuspalkkiot	25 817,50	22 341,00
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	25 817,50	22 341,00
Tilintarkastuspalkkiot sisältyvät pääosin emoyhtiön laskuttamaan hallintopalveluveloitukseen.		
8. Pakollisten varausten lisäykset (-) tai vähennykset (+)		
Vajaaikätyössä oleviin tiloihin kohdistuvat vuokramenojen vähennykset	349 960,25	319 909,76
Yhteensä	349 960,25	319 909,76
9. Rahoitustuotot ja -kulut		
Osinkotuotot omistusyhteisyrityksiltä	277 270,45	240 303,43
Osinkotuotot muilta	5 617,79	5 357,75
Osinkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista yhteensä	282 888,24	245 661,18
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	383 709,18	54 743,36
Korko- ja muut rahoitustuotot yhteensä	666 597,42	300 404,54
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	0,00	64 824,08
Korko- ja muut rahoituskulut		
Muille	11 743,59	2 935,39
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	11 743,59	2 935,39
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä (+/-)	654 853,83	232 645,07
10. Tilinpäätössiirrot		

	2023	2022
Poistoeron muutokset	-1 503 737,33	-1 945 945,87
Yhteensä	-1 503 737,33	-1 945 945,87

11. Tuloverot

Tuloverot varsinaisesta toiminnasta tilikaudelta	1 465 904,29	1 210 242,64
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	-4 804,95	0,00
Verotettavan tulon mukaiset verot	1 465 904,29	1 210 242,64

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

12. Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

Hankintameno 1.1.	116 363,61	116 363,61
Lisäykset	42 294,68	0,00
Hankintameno 31.12.	158 658,29	116 363,61

Kertyneet poistot 1.1.	106 722,77	100 976,12
Tilikauden poistot	5 746,65	5 746,65
Kertyneet poistot 31.12.	112 469,42	106 722,77

Kirjanpitoarvo 31.12.	46 188,87	9 640,84
-----------------------	-----------	----------

Muut aineettomat hyödykkeet

Hankintameno 1.1.	4 059 401,20	2 883 711,91
Lisäykset	7 597,50	27 874,66
Siirrot erien välillä	0,00	1 147 814,63
Hankintameno 31.12.	4 066 998,70	4 059 401,20

Kertyneet poistot 1.1.	2 896 227,04	2 851 190,01
Tilikauden poistot	90 601,01	45 037,03
Kertyneet poistot 31.12.	2 986 828,05	2 896 227,04

Kirjanpitoarvo 31.12.	1 080 170,65	1 163 174,16
-----------------------	--------------	--------------

Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 126 359,52	1 172 815,00
--	---------------------	---------------------

13. Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

Omistettut

Hankintameno	9 719 749,81	9 697 753,41
Lisäykset	20 205,81	3 800,00
Siirrot erien välillä	0,00	18 196,40
Hankintameno 31.12.	9 739 955,62	9 719 749,81

Kirjanpitoarvo 31.12.	9 739 955,62	9 719 749,81
-----------------------	--------------	--------------

Vuokraoikeudet

Hankintameno 1.1.	13 185,93	13 185,93
Hankintameno 31.12.	13 185,93	13 185,93

Kirjanpitoarvo 31.12.	13 185,93	13 185,93
-----------------------	-----------	-----------

Maa- ja vesialueet yhteensä	9 753 141,55	9 732 935,74
------------------------------------	---------------------	---------------------

	2023	2022
Rakennukset ja rakennelmat		
Omistetut		
Hankintameno 1.1.	101 752 803,22	95 799 208,21
Lisäykset	225 786,56	129 130,22
Siirrot erien välillä	3 298 782,94	5 824 464,79
Hankintameno 31.12.	105 277 372,72	101 752 803,22
Kertyneet poistot	52 625 009,40	48 992 806,18
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	105,56	0,00
Tilikauden poistot	3 836 980,59	3 632 203,22
Kertyneet poistot 31.12.	56 462 095,55	52 625 009,40
Kirjanpitoarvo 31.12.	48 815 277,17	49 127 793,82
Rakennukset ja rakennelmat yhteensä	48 815 277,17	49 127 793,82
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	25 282 835,85	19 813 924,04
Lisäykset	2 571 099,42	1 083 323,90
Vähennykset	-426 374,44	-429 594,59
Siirrot erien välillä	2 957 813,66	4 815 182,50
Hankintameno 31.12.	30 385 374,49	25 282 835,85
Kertyneet poistot 1.1.	14 756 126,73	12 489 002,38
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-379 446,45	-390 594,59
Tilikauden poistot	3 433 706,07	2 657 718,94
Kertyneet poistot 31.12.	17 810 386,35	14 756 126,73
Kirjanpitoarvo 31.12.	12 574 988,14	10 526 709,12
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno	2 695 315,25	2 610 291,93
Lisäykset	0,00	27 225,47
Siirrot erien välillä	68 286,01	57 797,85
Hankintameno 31.12.	2 763 601,26	2 695 315,25
Kertyneet poistot 1.1.	2 426 811,62	2 343 084,58
Tilikauden poistot	86 730,58	83 727,04
Kertyneet poistot 31.12.	2 513 542,20	2 426 811,62
Kirjanpitoarvo 31.12.	250 059,06	268 503,63
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno	250 249,20	823 150,40
Lisäykset	6 838 575,27	11 290 554,97
Siirrot erien välillä	-6 324 882,61	-11 863 456,17
Kirjanpitoarvo 31.12.	763 941,86	250 249,20
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	72 157 407,78	69 906 191,51
14. Sijoitukset		
Osuudet omistusyhteisyrityksissä		
Osakkuusyhtisoyrytyksosuudet		
Hankintameno	241 925,37	181 925,37
Lisäykset	0,00	60 000,00
Hankintameno 31.12.	241 925,37	241 925,37
Kirjanpitoarvo 31.12.	241 925,37	241 925,37
Muut omistusyhteisoyrytyksosuudet		
Määrä	8 904 607,01	8 508 439,45
Lisäykset	367 000,00	396 167,56
Määrä 31.12.	9 271 607,01	8 904 607,01
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	64 824,08	0,00
Arvonalennukset	0,00	64 824,08
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	64 824,08	64 824,08
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 206 782,93	8 839 782,93
Osuudet omistusyhteisoyrytyksissä yhteensä	9 448 708,30	9 081 708,30
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	89 437,51	89 520,60

	2023	2022
Vähennykset	0,00	-83,09
Hankintameno 31.12.	89 437,51	89 437,51
Kertyneet arvonalentumiset	756,86	756,86
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.	756,86	756,86
Kirjanpitoarvo 31.12.	88 680,65	88 680,65

Sijoitukset yhteensä 9 537 388,95 9 170 388,95

Omistukset muissa yrityksissä

Konserniyritykset ja osakkuusyrietykset

	Vuokatti Areena Oy (osakkuus yritys) Sotkamo	KOY Kauppakatu 11 (osakkuus yritys) Kajaani	Vuokatti Areena Oy (osakkuus yritys) Sotkamo	KOY Kauppakatu 1 (osakkuus yritys) Kajaani
Kotipaikka				
Omistussuus	50,00%	24,71%	50,00%	24,71%
Konserninomistussuus				
Osakkeiden määrä kpl	135	1 290	135	1290
Nimellisarvo	1 350,00	10 848,90	1 350,00	10 848,90
Kirjanpitoarvo	61 350,00	180 575,37	61 350,00	180 575,37
Viimeksiläaditun tilinpäätöksen:				
Omapääoma	x) 7708,8	612 912,47	7 708,80	581 771,81
Tilinpäätöksen tulos	x) -117936,63	16 331,08	-117 936,63	8 308,92

x) 2022 lukuja

15. Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet	205 865,88	234 936,06
Tavarat	9 682 470,49	10 532 903,59
Yhteensä	9 888 336,37	10 767 839,65

16. Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset 2 639 935,84 2 145 446,77

Saamiset omistusyhteisyrityksiltä

Myyntisaamiset	1 197 405,01	931 726,07
Siirtosaamiset	811 223,55	762 710,41
Yhteensä	2 008 628,56	1 694 436,48

Muut saamiset	153 479,14	135 504,65
Siirtosaamiset	249 350,73	410 685,74
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	5 051 394,27	4 386 073,64

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Vuosihyvitykset ja markkinointituet	811 223,55	762 710,41
Muut	249 350,73	410 685,74
Siirtosaamiset yhteensä	1 060 574,28	1 173 396,15

Rahoitusarvopaperit

Muut arvopaperit muilta	4 964 013,82	4 981 852,01
Yhteensä	4 964 013,82	4 981 852,01

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

17. OMA PÄÄOMA

Osuuspääoma	3 150 983,04	3 150 983,04
Osakepääoma 31.12.	3 150 983,04	3 150 983,04

Erääntynyt ja erääntymätön suorittamatta olevat osuusmaksut yhteensä 98 158,56 89 051,69

Vararahasto	4 301 000,00	4 301 000,00
Vararahasto 31.12.	4 301 000,00	4 301 000,00

Sidottu oma pääoma yhteensä 7 451 983,04 7 451 983,04

Muut rahastot		
Osuusmaksurahasto 1.1.	320 286,70	311 143,74
Lisäys	124 867,79	110 896,69
Vähennys	-100 174,66	-101 753,73
Osuusmaksurahasto 31.12.	344 979,83	320 286,70

Osuusmaksurahasto koostuu osuuskauppaan 1.1.2015 tai sen jälkeen liittyneiden uusien jäsenten maksamien osuusmaksujen sekä takaisinmaksettujen osuusmaksujen erotuksesta sekä 100 000 euron rahastosiirroista osuusmaksurahastoon. Osuusmaksurahasto on sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto.

	2023	2022	
Käyttörahaso 1.1.	62 433 709,42	56 583 646,65	
Lisäys	5 156 413,81	5 850 062,77	
Käyttörahaso 31.12.	67 590 123,23	62 433 709,42	
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	5 322 013,81	6 015 532,77	
Siirto käyttörahasoon	-5 156 413,81	-5 850 062,77	
Osuuspääoman korot	-165 600,00	-165 470,00	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	0,00	0,00	
Tilikauden ylijäämä	6 516 688,55	5 322 013,81	
Vapaa oma pääoma yhteensä	74 451 791,61	68 076 009,93	
Oma pääoma yhteensä	81 903 774,65	75 527 992,97	
Laskelma jakokelpoisesta ylijäämästä 31.12.			
Tilikauden ylijäämä	6 516 688,55	5 322 013,81	
Osuusmaksurahasto	344 979,83	320 286,70	
Muut jakokelpoiset rahastot	67 590 123,23	62 433 709,42	
Yhteensä	74 451 791,61	68 076 009,93	
18. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
Poistoero			
Aineettomat oikeudet	1 915,55	1 915,55	
Muut aineettomat hyödykkeet	124 041,98	88 453,15	
Rakennukset ja rakennelmat	5 685 772,50	6 067 908,59	
Koneet ja kalustot	6 179 371,01	4 299 244,81	
Muut aineelliset hyödykkeet	29 718,67	59 560,28	
Yhteensä	12 020 819,71	10 517 082,38	
19. Pakolliset varaukset			
Vajaakäytössä olevat tilat	125 129,99	475 090,24	
Yhteensä	125 129,99	475 090,24	
20. Pitkäaikainen vieras pääoma			
Muut pitkäaikaiset velat	28 049,88	26 549,88	
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	28 049,88	26 549,88	
21. Lyhytaikainen vieras pääoma			
Saadut ennakot	82 135,89	56 150,65	
Ostovelat	2 484 418,96	2 381 050,68	
Velat omistusyhteisyrityksille			
Ostovelat	10 236 077,74	9 119 653,09	
Siirtovelat	11 275,13	10 046,76	
Yhteensä	10 247 352,87	9 129 699,85	
Muut lyhytaikaiset velat	1 615 764,86	1 570 191,81	
Siirtovelat	5 510 295,20	5 130 798,02	
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	19 939 967,78	18 267 891,01	
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät			
Henkilöstökulut	4 776 685,38	4 443 134,71	
Bonus	667 280,30	623 038,52	
Muut	77 604,65	74 671,55	
Siirtovelat yhteensä	5 521 570,33	5 140 844,78	
LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ			
22 a Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	501	474	
22 b Henkilöstön lukumäärä vuoden lopussa	Kokoaikaiset 112	Osa-aikaiset 389	Yhteensä 501
22 c Henkilöstön lukumäärä ryhmittäin vuoden lopussa	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Päivittäis- ja erikoistavarakauppa	67	273	340
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	27	115	142
Muu palvelutoiminta	18	1	19
Yhteensä	112	389	501

	2023	2022
22 d Hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten ja varajäsenten palkkiot		
Hallituksen jäsenten palkkiot	58 480,00	63 010,00
Hallintoneuvoston palkkiot	60 020,00	60 650,00
Edustajiston palkkiot	15 600,00	21 250,00

23. VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Annetut pantit ja vastuusitoumukset

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä:

Rahalaitoslainat	0,00	0,00
Kiinnitykset	10 311 053,00	15 288 360,00

Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä

Em. kiinnitykset 10,3 milj.euroa ovat Danske Bankissa, mutta velkoja ei niitä vastaan ole.

Muiden puolesta annetut vakuudet:

Osakassopimusten mukaiset sitoumukset rahoittaa S-ryhmän logistikkakeskukset Oy:tä ja antaa sille takauksia

S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:n täytetakaukset ovat päättyneet 29.3.2022 voimaan astuneen uuden rahoitussopimuksen myötä, jonka yhteydessä uusia täytetakauksia ei annettu. Tilinpäätöksen liitetiedoissa ei siten enää ilmoiteta täytetakaustavastuuta S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:n nostamiin lainoihin.

Muut vastuut

Vuokravastuut

Sokos-korttelin ja Kuhmon S-Market Koulukadun toimitiloihin sekä Sokos Hotel Valjuksen lisähuoneisiin liittyvistä pitkäaikaisista vuokrasopimuksista aiheutuva vuokranmaksuvastuu.

Toimitilojen vuokravastuut:

-Seuraavana vuonna maksettavat	345 224,00	407 636,00
-Yli vuoden kuluttua maksettavat	1 833 785,00	2 025 809,00
Yhteensä	2 179 009,00	2 433 445,00

Muut vastuusitoumukset

Osakassopimusten mukainen sitoumus vastata S-Voima Oy:n sitoumuksista ja rahoittaa sen toimintaa

Osakkaat vastaavat ns. Mankala-periaatteen mukaisesti S-Voima Oy:n sitoumuksista. Tämän periaatteen mukaan määräytyy Osuuskauppa Maakunnan vastuu S-Voima Oy:n kustannuksista, sisältäen myös lainojen lyhennykset ja korot sekä poistot määräytyy markkinasähkön osalta osakkaan käyttämän energian mukaan, tuulivoiman osalta osakkaan omistamien osakesarjojen suhteessa ja aurinkosähkön osalta osakkaan hallitsemille kiinteistöille rakennettujen aurinkovoimaloiden perusteella.

S-Voima Oy:n osakkaat ovat lisäksi sopineet keskinäisestä velvollisuudesta rahoittaa yhtiön sijoituksia tuulivoiman tuotantoyhtiöihin omanpääomanehtoisesti, jolloin vastuu lähtokohtaisesti jakaantuu osakesarjoittain osakeomistukseen suhteessa. Osuuskauppa Maakunnan tilinpäätöshetken mennessä tehtyihin päätöksiin perustuva vastuu omanpääomanehtoisien rahoituksen osuudesta on arviolta yhteensä 0,19 miljoonaa euroa.

Kiinteistöinvestointien tarkistusvastuu:

Osuuskauppa Maakunta on velvollinen tarkistamaan kiinteistöinvestoinnista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön tarkistuskauden aikana verollinen käyttö vähenee. Tarkistuskausi on 10 vuotta investoinnin valmistumisesta.

Vastuun enimmäismäärät: 4 216 279,10 4 070 471,20

Vuokatti Areena Oy

Omavelkainen erityistakaus yhdessä Vuokatin Säätio ry:n kanssa määräältään 2 000 000,00 euroa Sotkamon kunnalle liittyen Vuokatti Areena Oy:n ja Sotkamon kunnan välisen vuokrasopimuksen maksuvelvoitteiden täyttämiseen. Koska kummankin takaajan vastuu takauksesta on rajoitettu 50%:iin ja jos toinen takaaja joutuu suorittamaan Sotkamon kunnalle takauksen perusteella suorituksen takaussaatavien vakuudeksi, molemmat takaajat ovat pantenneet toisilleen panttikirjat pääomiltaan 1 200 000,00 euroa.

Osuuskauppa Maakunnan osalta 31.12.2023 mennessä takausvastuita on realisoitunut 60 000 euroa, jolloin sitä on jäljellä 940 000 euroa. Täältä osin muutosta ei tapahtunut vuonna 2023. Takaus on voimassa vuonna 2021 tapahtuneesta vuokra-ajan alkamisesta 20 vuotta.

Merkintäsitoumus koskien S-Pankki Oyj:n osakkeita

Osuuskauppa on tehnyt merkintäsitoumuksen koskien S-Pankki Oyj:n osakkeita. Merkinnän määrä on arviolta 0,7 milj.euroa.

Riskienhallinta ja johdannaissopimukset

Osuuskauppa Maakunnalla ei ollut 31.12.2023 eikä 31.12.2022 korollisia velkoja eikä voimassa olevia johdannaissopimuksia.

Venäjän ja Ukrainan sota

Venäjän ja Ukrainan sota jatkuu. Osuuskaupan hallitus pyrkii ennakoimaan sodan vaikutuksia osuuskaupan liiketoiminnalle ja reagoimaan siten, että riskit osuuskaupan liiketoiminnalle minimoidaan.

OSUUSKAUPPA MAAKUNNAN TUNNUSLUVUT

Milj. €	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Liikevaihto	215,5	202,5	185,9	171,6	173,9	172,2
Liikelyljäämä	8,8	8,2	8,7	7,8	6,6	7,0
%:ia liikevaihdosta	4,1 %	4,1 %	4,7 %	4,5 %	3,80%	4,1 %
Tulos ennen veroja	9,5	8,5	8,5	7,9	6,8	7,00
%:ia liikevaihdosta	4,4 %	4,2 %	4,6 %	4,60%	3,90%	4,1 %
Oman pääoman tuotto-%	9,1 %	9,0 %	9,2 %	9,4 %	9,1 %	9,9 %
Sijoitetun pääoman tuotto-%	10,8 %	10,5 %	11,3 %	10,2 %	9,9 %	10,4 %
Omavaraisuusaste, %	80,3 %	80,1 %	77,9 %	74,9 %	71,4 %	66,1 %
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	10,1	13,0	7,3	8,8	6,1	4,2
%:ia liikevaihdosta	4,7 %	6,4 %	4,0 %	5,1 %	3,5 %	2,4 %
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana**	501	474	453	425	441	450

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} * 100 \%$$

$$\text{Oman pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Tulos rahoitusserien jälkeen - verot}}{\text{Oma pääoma keskimäärin}} * 100 \%$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Tulos ennen veroja + korko ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat - varaukset, keskimäärin}} * 100 \%$$

Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen = käyttöomaisuusinvestoinneista suoritettu määrä

** Henkilöstön määrä vuoden lopussa 501

Hallituksen esitys ylijäämän käyttämiseksi

Osuuskunnan jakokelpoinen ylijäämä on yhteensä 74 451 791,61 euroa.

Osuuskauppa Maakunnan taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Osuuskaupan maksuvalmius on hyvä, eikä alla ehdotettu ylijäämän jako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan osuuskaupan maksukykyä.

Hallitus ehdottaa, että Osuuskauppa Maakunnan tilikauden ylijäämästä, 6 516 688,55 euroa, varataan 168 420,00 euroa maksettavaksi osuuspääoman korkona 31.12.2023 täyteen maksetuille varsinaisille osuismaksuille (5 euroa/osuismaksu) ja 6 348 268,55 euroa siirretään käyttörahastoon. Mikäli edustajiston kokous hyväksyy hallituksen ehdotuksen, tulevat omat pääomat olemaan seuraavat:

Osuuspääoma	3 150 983,04
Vararahasto	4 301 000,00
Osuismaksurahasto	344 979,83
Käyttörahasto	73 938 391,78
Yhteensä	81 735 354,65

Kajaanissa 21 . päivänä helmikuuta 2024

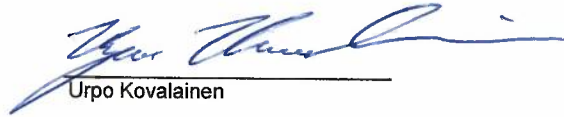
Hannu Pelkonen

Ville Kemppainen

Olli Kokkonen

Urpo Kovalainen

Sari Rusanen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kajaanissa 27 . päivänä helmikuuta 2024

Esa Harttunen, KHT

LUETTELO KIRJANPIDOISTA JA AINEISTOISTA

Kirjanpidon osa	Kirjanpitojärjestelmien keskinäiset yhteydet	Miten ja missä säilytetään
Tilinpäätös ja toimintakertomus	Kirjanpitolain edellyttämä toimintakertomus, tilinpäätös sekä luettelo kirjanpidoista ja aineistoista	Sähköisessä arkistossa
Tase-erittelyt	Pääkirjanpidon mukaiset tase-erittelyt	Sähköisessä arkistossa
Tilikohtainen tulos- ja taselaskelma	Pääkirjanpidon mukainen tuloslaskelma ja tase	S-ryhmän sähköisessä arkistointijärjestelmässä OnDemandissa. Kaikki Onemandiin arkistoitavat aineistot on nähtävissä järjestelmästä selaimella.
Tilluettelo	Pääkirjanpidon mukainen tilluettelo	S-ryhmän sähköisessä arkistointijärjestelmässä OnDemandissa
Pääkirjanpito	Pääkirjanpitoon kootaan yhteenveto esijärjestelmien tapahtumista	S-ryhmän sähköisessä arkistointijärjestelmässä OnDemandissa
Liitetietosisitteet LT	Tilinpäätöksen liitetietojen erittelyt ja taustalaskelmat	Sähköisessä arkistossa

Kirjanpidon osa	Tos.laji	Tositelaji	Säilytys	Järjestelmä
Kirjanpito	AB	Tasaukset	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	CO	CO Kirjaus	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	KR	Kuluostolasku	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	MM	Martti,sisäiset siir	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	S1	Laskuntarkastus	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Kirjanpito	S2	Myyntintilitys	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Kirjanpito	S3	Rahaliikenne	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Kirjanpito	S4	Rahoitus	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Kirjanpito	S5	Ostoreskontra	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Kirjanpito	S6	Myyntireskontra	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Kirjanpito	S7	RPA	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	S9	Muistiotos.kons.kump	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Kirjanpito	SA	Kirjanpito	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Kirjanpito	SB	Vyörytykset	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	SC	Kirjanpito jaksotus	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	US	Massi KP	OnDemand sähköinen	Massi automaattinen
Kirjanpito	UA	Ravintolaostot kater	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	UB	S-Business ale.jako	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	UC	Bonukset ja agribonu	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	UF	Myyntin tilitykset	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	UI	Rahoitus	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	UL	TEM Tapahtumat	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	UZ	Kirj. rah.purettavat	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	Z9	Aico, maksunääräykse	OnDemand sähköinen	Aico manuaalinen
Kirjanpito	ZB	Autom kk kirjaukset	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Kirjanpito	ZC	Jaksotukset	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Kirjanpito	ZD	Jaksotukset purku	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Kirjanpito	ZO	Kpito tos peruutus	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Kirjanpito/palkanlaskenta	UG	Palkat Fenixistä	OnDemand sähköinen	Fenix automaattinen
Kirjanpito/rahaliikenne	ZF	Tiliotekirj.reskontr	OnDemand sähköinen	Nomentia Banking
Kirjanpito/rahaliikenne	ZV	Banking tiliote	OnDemand sähköinen	Nomentia Banking
Kirjanpito/rahaliikenne	ZZ	Tiliotekirj.kirjanpi	OnDemand sähköinen	Nomentia Banking
Käyttöomaisuuskirjanpito	AA	Käyttöom.kirjaus	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Käyttöomaisuuskirjanpito	AF	Poistokirjaukset	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Laskutus	Z6	Sopimuslaskut	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Laskutus	Z7	Muut laskut 2	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Laskutus	ZL	Muut laskut	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Laskutus	ZM	Laskutus tos per	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Myyntireskontra	DA	Asiakastosite	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Myyntireskontra	DR	Myyntilaskut	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Myyntireskontra	N2	Lahjakortit, valv.l.	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Myyntireskontra	N3	AOP/jäsenhall.valv l	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Myyntireskontra	N6	Massi valv.laskut	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Myyntireskontra	NF	Korttimaksujen valv.	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Myyntireskontra	ZJ	Viitesuoritukset	OnDemand sähköinen	Nomentia Banking
Myyntireskontra	ZK	Luottotappiot	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Myyntireskontra	ZT	Myyntiresk tos per	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen
Ostoreskontra	KZ	Ostoresk maksut	OnDemand sähköinen	Coupa Software
Ostoreskontra	O1	Coupa jaksotuskirjau	OnDemand sähköinen	Coupa Software
Ostoreskontra	O2	Coupa jaks.kirj, per	OnDemand sähköinen	Coupa Software
Ostoreskontra	OC	Ostolaskut Coupa	OnDemand sähköinen	Coupa Software
Ostoreskontra	OJ	IP Jaks.kirj, peruut	OnDemand sähköinen	Basware IP Monitor
Ostoreskontra	OL	AOP-tapahtumavel	OnDemand sähköinen	BOA automaattinen
Ostoreskontra	OP	AOP/bonus valv.las t	OnDemand sähköinen	BOA automaattinen
Ostoreskontra	OR	SOK:n lahjakortit, AOK	OnDemand sähköinen	Talja SAP automaattinen
Ostoreskontra	OS	AOP/jäsenh valvontal	OnDemand sähköinen	BOA automaattinen
Ostoreskontra	OV	Tavaralaskut IP	OnDemand sähköinen	Basware IP Monitor
Ostoreskontra	OX	Kululaskut IP	OnDemand sähköinen	Basware IP Monitor
Ostoreskontra	ZQ	Ostoresk tos per	OnDemand sähköinen	Talja SAP manuaalinen

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Osuuskauppa Maakunnan edustajiston kokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olen tilintarkastanut Osuuskauppa Maakunnan (y-tunnus 0185505-1) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2023. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan osuuskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olen suorittanut tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiani kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olen riippumaton osuuskunnasta niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaani tilintarkastusta ja olen täyttänyt muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuuteni. Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan osuuskunnan kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen paitsi, jos osuuskunta aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenani on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntoni. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytän ammatillista harkintaa ja säilytän ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistan ja arvioin väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelen ja suoritan näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankin lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostan käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäkseni suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet, mutta en siinä tarkoituksessa, että pystyisin antamaan lausunnon osuuskunnan sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioin sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teen johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teen hankkimani tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä osuuskunnan kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätökseni on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, minun täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessani lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntoni. Johtopäätökseni perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei osuuskunta pysty

jatkamaan toimintaansa.

- Arvioin tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoin hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistan tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntoni ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenani on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessäni arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimani tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenani on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonani esitän, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teen suorittamani työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, minun on raportoitava tästä seikasta. Minulla ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Lausunto tilinpäätöksen vahvistamisesta, ylijäämän käyttämisestä ja vastuuvapaudesta

Puollan tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman ylijäämän käyttämisestä on osuuskuntalain ja osuuskunnan sääntöjen mukainen. Puollan vastuuvapauden myöntämistä osuuskunnan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltani tilikaudelta.

Kajaanissa 27. päivänä helmikuuta 2024

Esa Harttunen, KHT

Tilintarkastusotava Oy
Niemirannantie 6, 90240 OULU